

Välkommen till RAG OPT sydöst

12 maj 2026

Med god tydlig regional samordning genom hela processen kan en gemensam tjänst samnyttjas.

Patientens hela vårdförlopp – steget före och steget efter – genom hela förloppet.

Välkomna!

Agenda RAG OPT sydöst

- Kort status – hur har det gått, status respektive region delger (regional kontaktperson samordnar)
- Återkoppling från NAG OPT
- Statistik – ”våra data”
- Genomgång dokumentet
 - Beskrivning roller och funktioner, OPT sydöst
- MR- utveckling och CE-märkningen av OPT IT-system
- Omvärldsspaning
- Koll på årshjulet och - vem som ersätter vem i sommar?
- Höstens mötesdatum
- Övrigt

Ur direktivet från beställarna

Uppdraget för OPT sydöst

En kanslifunktion i SÖSR förutsätter att process, verktyg, arbetssätt och implementering är så lika som det är praktiskt möjligt. Införandet i tre regioner kan liknas vid införande på flera enheter/sjukhus inom en region.

- Nyckeln till framgång, och **resurseffektivitet**, ligger i att hålla ihop initiativet i en så **enkelt, tydlig och lättadministrerad** leverans och lösning som möjligt
- Anpassningar och avsteg från gemensam lösning och arbetssätt sker enbart när det föreligger ett absolut tydligt och motiverat behov.
- **Målet** är att uppnå **robust lösning med hållbart arbetssätt** i samverkan gällande kontinuitet i att utveckla digitala lösningar, budskap/information/kommunikation och samverkansformer.
- Detta sammantaget ses leda till en god kommunikation med invånare och medarbetare, **förutsägbarhet** i verksamhetsplanering samt resurseffektivitet inom SÖSR.

Uppdrag RAG OPT sydöst

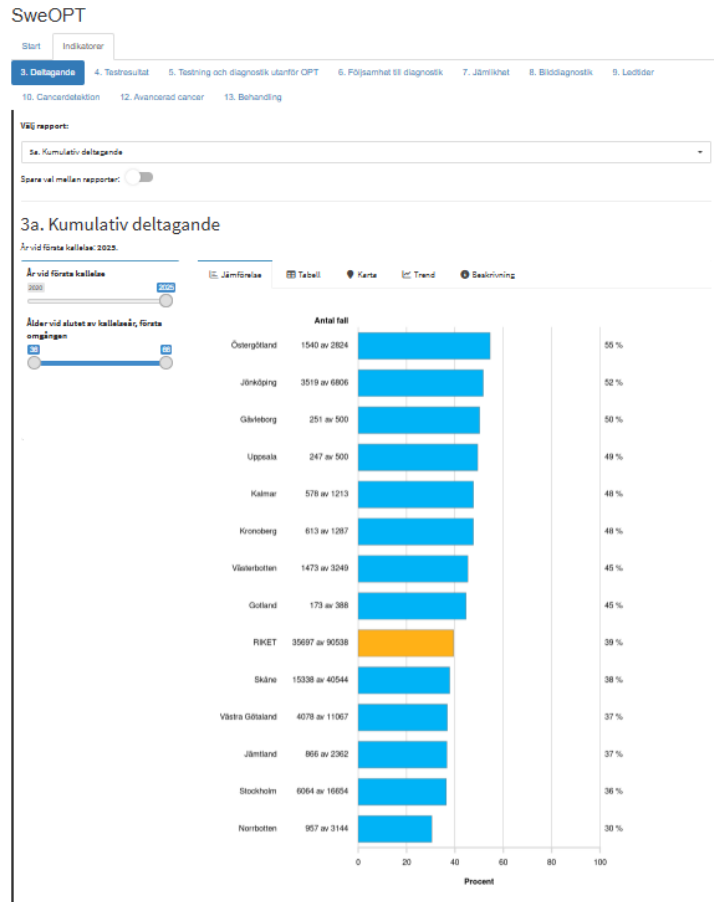
- Ta fram gemensam medicinska riktlinjer, säkerställa patientsäkerhet i processen, följer upp, analyserar resultat och vidtar åtgärder vid behov.
- Skapar handlingsplan/utskicksplan enligt årshjul.
- Är ledningens stöd i OPT frågor.
- Ansvarar för arbetet med årsrapport eller behov av annan rapportering uppstår.
- Representerar OPT i olika sammanhang – uppdrag fördelas inom gruppen efter behov.
- RAG OPT är SÖSRs forum för samskapande inom SÖSR, stöttar behov som uppstår. Samverkar aktivt i särskilda frågor, ibland med stöd av arbetsgrupper.
- Bidrar i utvecklingsarbete.
- Är remissinstans för frågor om OPT och tar fram rekommendationer till ledning för SÖSR. (årshjul finns, behovsstyrt)
- Tar emot uppdrag från NAG OPT, beställare i SÖSR, regionalt programområde cancersjukdomar i SÖSR

SweOPT, riket

Data ej publik, kvalitetssäkring at data pågår!

[Kvalitetsregister,
interaktiv rapport SweOPT](#)

Sydöstra sjukvårdsregionen

Invid första kallelsen: 2023.

Är vid första kallelsen

2000

2000

Ålder vid slutet av kallelsen, första omgången

30

30

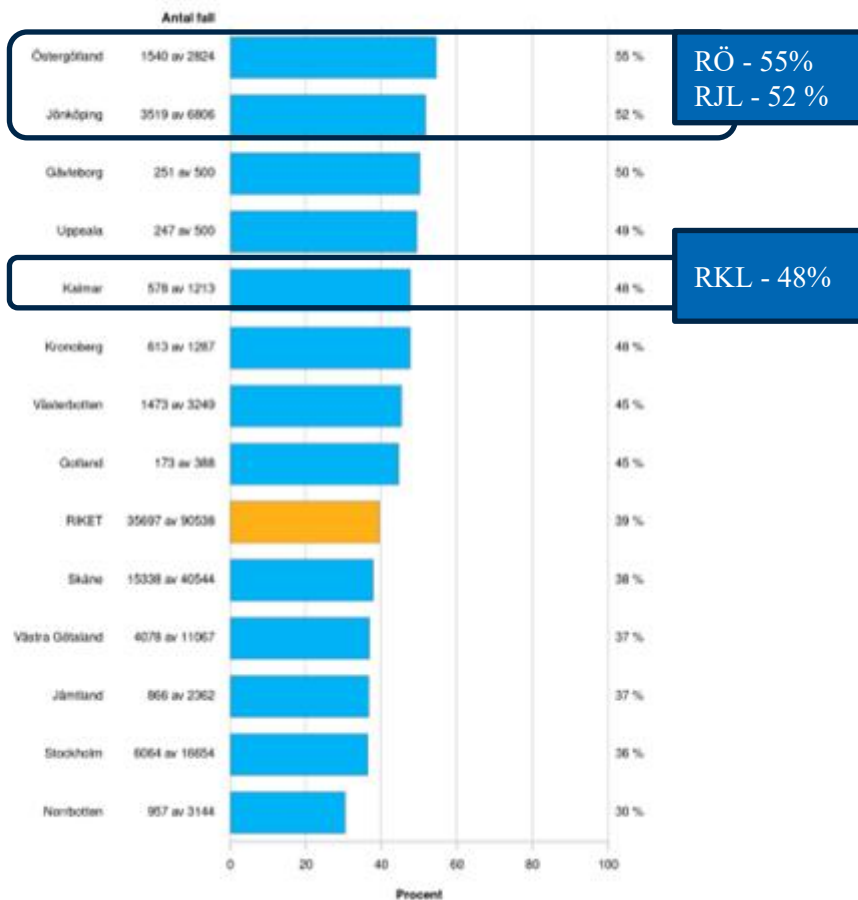
Jämförelse

Tabell

Karta

Trend

Bestämning

[Kvalitetsregister,](#)
[interaktiv rapport SweOPT](#)

Varför utvecklar vi OPT just nu?

Nationellt

Socialdepartementet gav 2018 SKR i uppdrag att standardisera och effektivisera PSA-testningen samt identifiera kunskapsluckor om kompletterande diagnostiska tester för prostatacancer.

- Kommer ett program för screening prostatacancer?

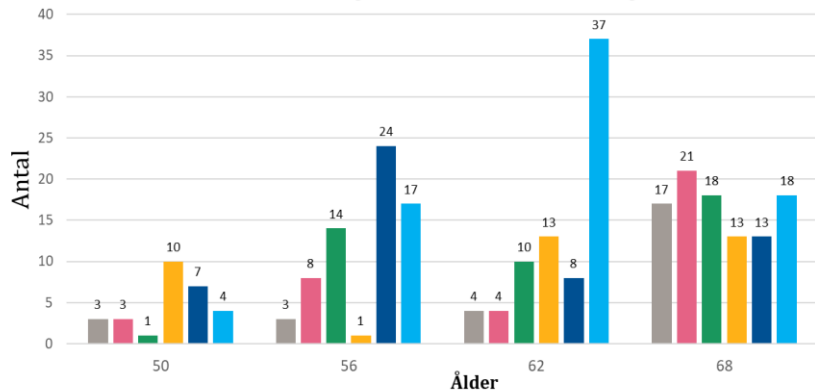
RCC i samverkan (RCC sydöst) står bakom stöttar utveckling.

OPT sydöst är satt i förvaltning

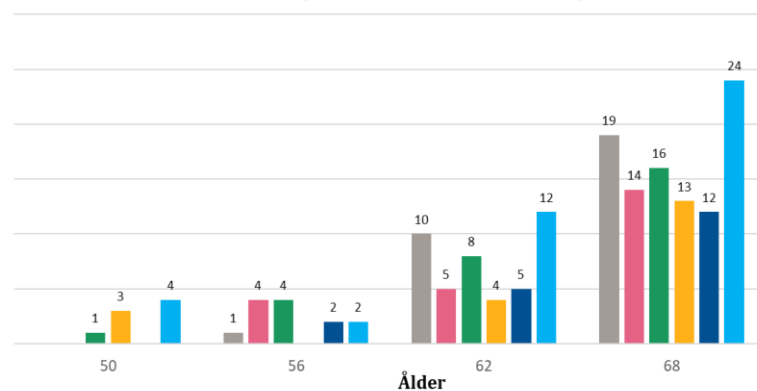
- utveckling pågår fortsatt i sydöst liksom nationellt!

Detekteras mer cancer?

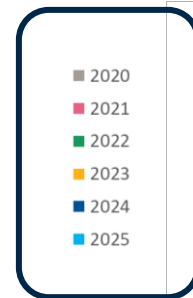
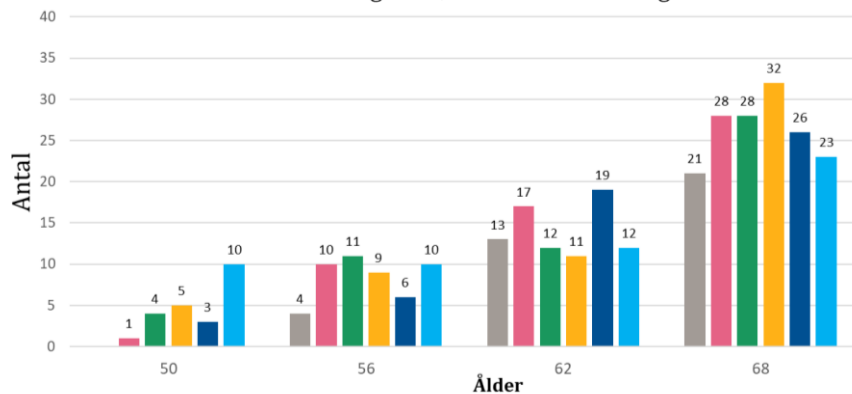
Antal cancer per år för olika åldrar, **RJL**
 Källa: Cancerregistret, datum för datauttag 2026-05-12

Antal cancer per år för olika åldrar, **RKL**
 Källa: Cancerregistret, datum för datauttag 2026-05-12

Antal cancer per år för olika åldrar, **RO**
 Källa: Cancerregistret, datum för datauttag 2026-05-12

Status OPT Sydöst

- Kanslifunktion
- Region Östergötland
- Region Kalmar län
- Region Jönköping

Möte med primärvården i RJL 24 april

Innehåll:

- ▶ Bakgrund och beslut om införande
- ▶ Vad OPT är
- ▶ Nationell samverkan och hur vår samverkan i SÖSR ser ut
- ▶ Kansliets funktion och mannens digitala flöde
- ▶ Hur det successiva införandet och aktuella ålderskohorter ser ut
- ▶ Utrednings och uppföljnings-algoritm
- ▶ Aktuella resultat
- ▶ Planering av nya erbjudanden i SÖSR 2026
- ▶ Och till sist ett take-home message

Utmaning för primärvården! Växla över män till OPT

- ▶ OPT kan rekommenderas till den symtomfria män som efter information själv vill testa sitt PSA
- ▶ Man kan inte remittera till OPT

Men....

Passar inte alla.

- ▶ De med befintlig prostatacancerdiagnos blir inte kallade
- ▶ Ej digital
- ▶ Ärftlig riskgrupp
- ▶ Väsentlig komorbiditet

Växla över män till OPT

- ▶ Remissvar från urologkliniken blir vanligare av typen

”Utredning av prostata normal. Avslutar SVF. Återremmitteras”

Med tillägget:

”Om patient vill fortsätta PSA-kontroller, rekommenderas att delta vid nästa erbjudande OPT, inga ytterligare kontroller i primärvården”

Undvik PSA-testning utanför OPT !

(hälsokontroll)

D.v.s.

För mannen som redan är inkluderad i OPT och där inga speciella skäl för detta föreligger

(Om speciella skäl föreligger så är det vanlig SVF-remiss till urologmottagningen som gäller)

Hur hanterar kansliet män i OPT som har en nyligen giltig utredning redan utförd?

- ▶ Detta är en fråga för kansliet men kan komma att involvera kommunikation med medicinskt ansvarig läkare i respektive region.
- ▶ Fr.o.m. nyinklusion av 62-års-kohort blir det alltmer vanligt att mannen relativt nyligen redan har gjort en utredning utanför OPT
- ▶ Pågår en diskussion i NAG om vi ska acceptera en kliniskt utförd MR-prostata, efter granskning av "OPT-radiolog", och bokföra den som "MR-OPT"
- ▶ Där är vi inte idag, vi har olika rutiner i regionerna hur vi hanterar värdet av kliniskt utförd MR.
- ▶ På kansliet SÖSR värderar vi MR<12 mån gammal, ev gör vi ingen ny utredning
- ▶ Pågår en studie i RJL under 2026 för att undersöka fenomenet

Situationer

- ▶ Mannen hör av sig själv.

”Jag är nyligen utredd i primärvården eller på urologmottagning”

-Ska jag gå med i OPT?

”Jag har gått med i OPT och har nyligen gjort en MR-undersökning”

-Ska jag redan göra en ny undersökning?

- ▶ Kansliet märker att en utredning (MR) nyligen är gjord (normal)

Medicinskt ansvarig får frågan från kansliet. Eventuellt avstår vi från utredning.

- ▶ Meddelande till mannen. Frasminnen.

**Återkoppling från NAG OPT,
2026-04-20**

Återkoppling från

NAG OPT, 2026-04-20

- Socialstyrelsen har i uppdrag att ta fram en ny modell för bedömning av nationella screeningprogram
- Förnyad utredning runt åldersspann för screening tjock- och ändtarmscancer
- Effekt för OPT - utredningen kommer därför inte starta förrän tidigast 2028, med påföljd att en rekommendation om screeningprogram för prostatacancer följer efter det

Om simulering

- Modellen som skapats inom piloten för OPT sydöst används av regioner i landet
- Kravställan för att skapa IT-stöd som ersätter excel lämnas till RCC Väst för utveckling.
Ger möjlighet till flexibilitet på ett annat sätt än excelfilen som används i nuläget.
- Kuriosa – Tyskland visat intresse och avtal för att kunna använda modellen i tysk studie skrivet mellan NAG OPT och Tyskland.

Om meddelandemallar

-> nationellt bidrag – OPT sydöst

Vad är en meddelandemall

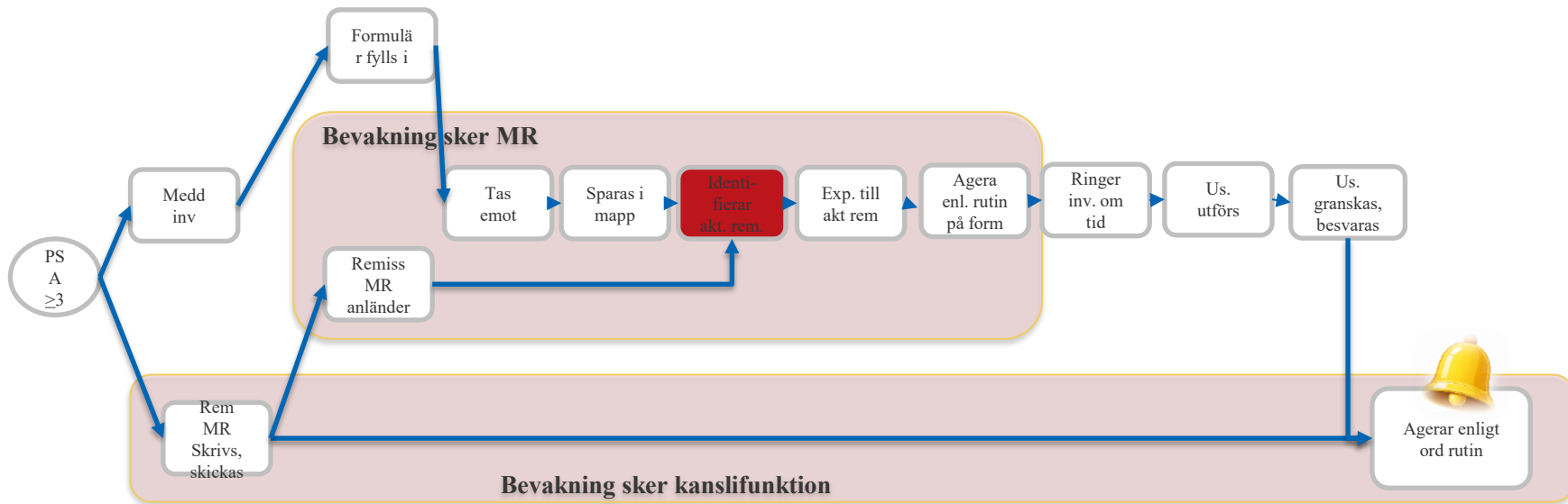
Underlag för innehållet
i ett 1177 inborgsmeddelande

Styrs av ett antal regler för hur
meddelanden struktureras

Kan förses med ett antal
egenskaper för att öka
tydligheten

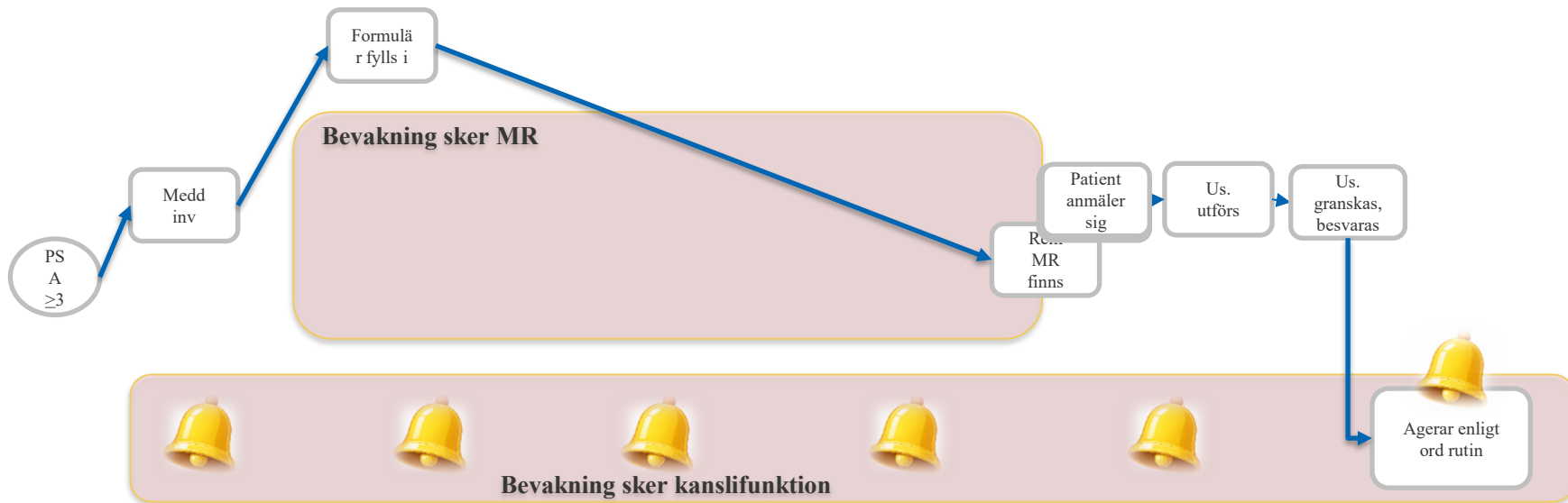

Om utvecklingsarbete **ARBETSMATERIAL - NULÄGE** MR flödet vid OPT ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING

Om utvecklingsarbete **ARBETSHYPOTES - NYLÄGE**

MR flödet vid OPT

Göra gemensam

Kommunikation OPT

- Gemensam film, uppdateras
- Gemensam sida för 1177, släpps i juni/2026
- Generiska texter i informationsbrev till invånare uppdateras inför 2027

Göra gemensam

Kommunikation OPT med utredande enheter

NAG 260420

Finns en stor variation i remissinnehåll, uppföljning, hantering av avsteg etc

Vid NAG-möte diskussion om:

- bristande algoritmföljsamhet/egna uppföljningar hos utredande urologer

Olika regionala förutsättningar för:

- kommunikation
- journalåtkomst
- uppföljning

Diskussion, kommunikation urolo, SÖSR

- Remissinnehåll
(sparsam, förutsätter att man är insatt i indikation och hur biopsier ska tas)
- Kommunikation av algoritmen
(sker hos oss via medicinskt ansvariga)
- Tillgång till journal
(kansliet har behörighet i samtliga tre regioner)
- Remissvar
(ta fram arbete standardiserade frasminne – arbete pågår)

Informationspunkt

Validering av data, årsrapport

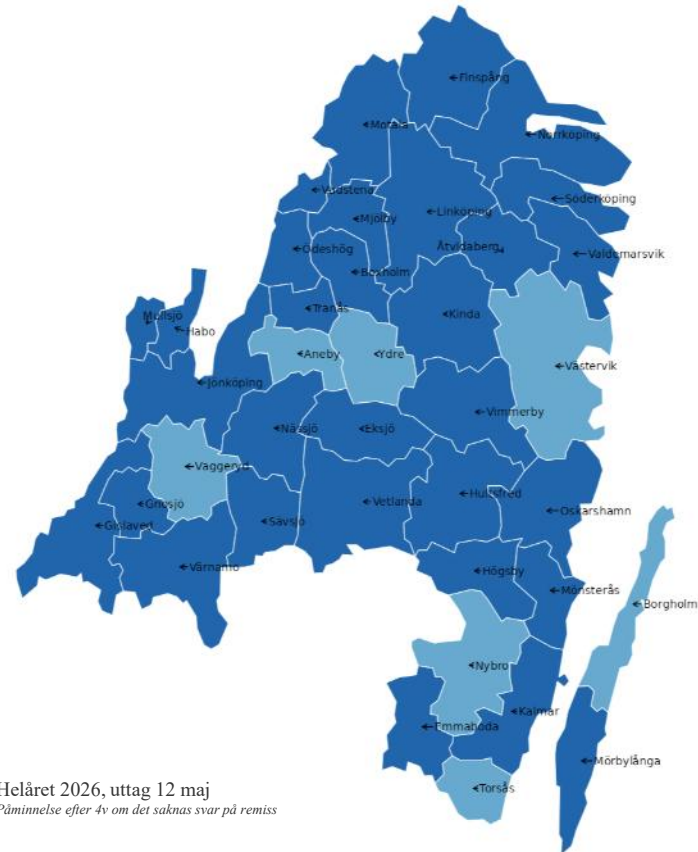
Valideringsförfarandet av 2025 års data i SweOPT

Arbete pågår

OPT sydöst i siffror

Deltagande 2026 t o m idag:
44,7 % (omgång1)

(Vi tittar i systemet för detaljer, live SweOPT)

Deltagande 30% - 39% 40%+

Roller och funktioner, OPT sydöst

Genomgång dokumentet:

Beskrivning av roller och funktioner, tidigare utsänt.

- Steget före: ok från verksamhetschefer.
- Vårt steg: Synpunkter?
- Steget efter: att informera beställare om dokumentet.

Beskrivning av roller och ansvar, OPT sydöst

Inledning

Dokumentet beskriver roller och ansvarsfördelning för att organiserad prostatacancerterapi, OPT, ska kunna erbjudas invånare folkbokförda i Jönköpings län, Kalmar län, Östergötlands län. Arbetet utförs av en för sydöstra sjukvårdsregionen gemensam kanslifunktion i en digital gemensam process. Arbetet med OPT styrs av:

- Beställargrupp OPT sydöst (*projektorganisation*)
- NAG OPT – beslutsfattande och rådgivande i nationella frågor
- RAG OPT sydöst – bereder underlag för regiongemensamma beslut inom sydöstra sjukvårdsregionen, samt hanterar frågor och skapar samsyn för gemensamma process och arbetssätt för OPT sydöst. Utreder vid behov förändring av, och/eller avsteg från, processen för OPT, både vid gemensamma och regionala behov.

OPT sydöst: gemensam kanslifunktion och regionalt ansvar

Organiserad prostatacancerterapi (OPT) inom Södra sjukvårdsregionen (SÖSR) bedrivs i samverkan mellan Region Jönköpings län (RJL), Region Kalmar län (RKL) och Region Östergötland (RÖ). För att möjliggöra en enhetlig, effektiv och kvalitativ hantering av OPT har regionerna etablerat en gemensam kanslifunktion, samtidigt som ansvar för vissa delar fortsatt ligger regionalt.

Kanslifunktionen är placerad i Region Jönköpings län som även har åtagit sig att samordna och bemanna kanslifunktionen och samordna utvecklingsarbete för OPT sydöst. Kanslifunktionen består av:

- Medicinskt ansvarig SÖSR
- Processledare
- Systemförvaltare
- Kanslisamordnare
- Kanslipersonal
- Verksamhetschef

Den gemensamma kanslifunktionen inom sydöstra Sjukvårdsregionen utgör den samlade operativa och förvaltningsmässiga funktionen för OPT. Kanslifunktionen hanterar såväl gemensamt som regionalt dagligt operativt arbete, invånarkontakter, stöd till verksamheter samt samordning av system- och processnära arbete. Funktionen är gemensamt finansierad och arbetar enligt gemensamt fastställda rutiner, arbetssätt och processer för hela sydöstra.

Parallellt med den gemensamma kanslifunktionen finns regionala roller och ansvar. Varje region ansvarar för regionala förutsättningar, medicinska ställningstaganden, verksamhetsanknytning och förankring i den egna organisationen. Regionala roller fungerar som länk mellan den gemensamma kanslifunktionen och respektive region, samt säkerställer att regionala behov, förutsättningar och beslut hanteras korrekt.

CE-märkning av OPT IT-system

Vilka konsekvenser får det?

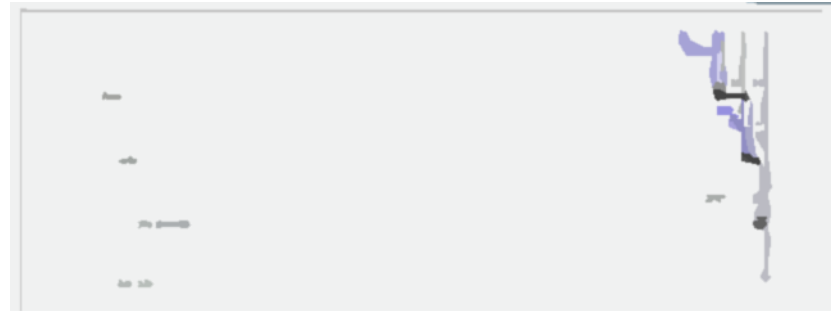
OPT IT-system ska CE-märkas

Status:

OPT IT-system ska klassificeras som medicinteknisk produkt, klass IIb, enligt EU:s medicintekniska regelverk MDR

Projekt för CE-märkning är påbörjat, drivs och hanteras av RCC väst. I projektet ingår OPT, GAS och HKS

Dispens för temporärt nyttjande utan CE-märkning är inskickad

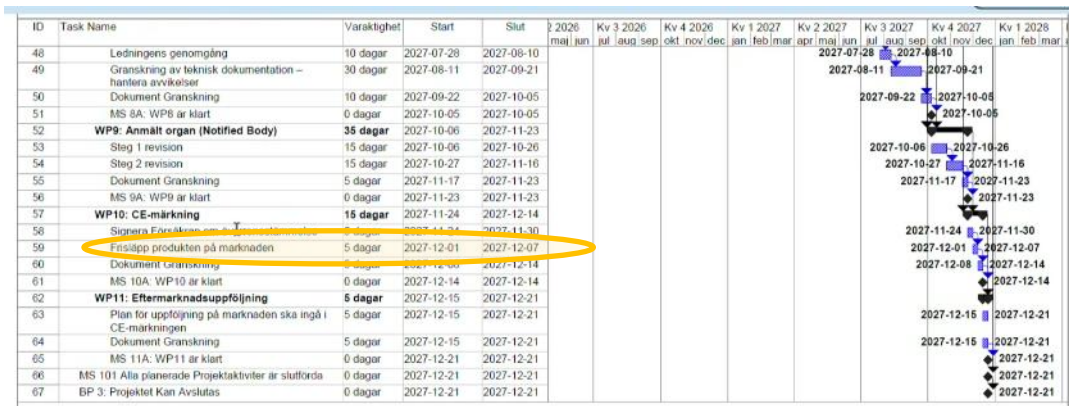
Prel tidplan

Bakgrund

Läkemedelsverket har konstaterat att OPT IT-system (*m.fl*) är av den dignitet att de SKA vara CE-märkta för att få användas i enlighet med sitt syfte.

Tidplan avser OPT + GAS + HKS

OPT troligen först klar, prel sen vår 2027

OPT IT-system ska CE-märkas

Konsekvens nationellt

- Inga nya versioner för leverans förrän CE-märkning är klar
 - Ny funktionalitet kan utvecklas
- Rättning av fel får göras
- Konfigurering får göras
(ex ändring i meddelandemallar och justera kohorter)
- Redan färdigutvecklad funktionalitet får sättas i produktion
 - *Nästa gång vi får algoritmförändringar => januari 2028*

Konsekvens inom SÖSR

Pågående uppdrag

Införa PSA före MR

- Kräver förändringar i kod = **ej leverans 2026**
 - utveckling och test av RCC Väst / Sydöstra hösten 2026
 - Testad och klar att tas i produktion direkt efter CE-märkningen

COS (RJL + RKL)

- påverkas inte av CE-märkning
- Väntar på återkoppling från KGC + Cambio
 - kundgrupp Cosmic (*att affärsuppgörelse är klar*)
 - Cambio (*datum för leverans av hotfix*)

Konsekvens inom SÖSR

Fortsatt digitalisering av RTG-flöde

– Digitala remissflöden

- OK: Kan göras via COS eller direkt till RTG-system (Sectra/AGFA)

– Svar på rtg-remiss ska trigga meddelandemallar (svar till invånare)

- Tveksamt, 50/50 om det kräver utveckling i OPT IT-system

– Säkerhetsformulär ska regelbaseras och trigga beställning av rtg-remiss.

- Kräver ändringar i OPT IT-system, tidigast 2028

– Svar på rtg-remiss ska vid behov skapa vårdbegäran till Urologen

- Kräver ändringar i OPT IT-system, tidigast 2028

OPT sydöst - omvärld

- Hur ser prognosen ut i relation till nuvarande utfall?
- Kronoberg – ärftlighet, pilot pågår – bevakas nationellt
- Kapillära prover – studie i Norr, sammanställning pågår
- Kenya – spanar och tar efter modellen från OPT sydöst
- Simuleringsmodellen – vad händer i Sverige kravställen framställd för IT-stöd
Tyskland, vill använda modellen i sitt arbete/studie.
Avtal för detta upprättat med NAG OPT.

Nationell anpassning – personer som bytt juridiskt kön

Personer med prostata men inte manligt personnummer

Text på webb för OPT sydöst är uppdaterad, liksom tillagt bland Frågor och svar – på [1177.se/Regelbunden testning](https://1177.se/Regelbunden_testning)

Utsnitt från årshjul, för er kännedom

Årshjul OPT sydöst – höstens möten, när?

Maj	Är vi redo för höstens utskick?
Juni	SEMESTER
Juli	SEMESTER
Augusti	Påbörja höstens utskick Säkerställa att utskick går.
September	NAG OPT, digitalt möte
September	RAG OPT
Oktober	Ta hand om ev uppdatering algoritm (uppdateras nationellt), => medicinsk riktlinje SÖSR anpassas. Klar nov. Publiceras första veckan i dec.
Oktober	Genomgång: registervård föregående år (<i>OPT IT-system, SweOPT och Cosmic inkl BOS/ROS</i>).
Oktober	Genomgång uppdatering algoritm – anpassning kommunikationsmaterial/meddelandemallar/1177/vårdstöd – klart till dec.
Oktober	Genomgång förvaltningsplan/dokumentation med förvaltningsledare på ITC (uppdatering föregående års).
November	Avtal gås igenom, säkerställer ok, behov av uppdatering? Måste vara klart till nytt år.
November	Meddela RCC Väst nästkommande års kohort, exkludera invånare med cancerdiagnos (initieras av RCC Väst som har process för detta med RCC sydöst).
November	Säkra korrekta mallar och skicka in till opt@insieme.se
November	Behövs testresurser för kommande release.
December	RAG OPT – avstämning inför Major release
December	Major release

Höstens mötesdatum

- Möte efter NAG OPT.
- Vi har enats om två möten per termin, ett fysiskt möte per år:
- 15 eller 20 oktober – fysiskt möte
- 10 eller 15 december – digitalt

Sommar, sommar...

- Koll på årshjulet och - vem som ersätter vem i sommar?
Meddela kanslifunktionen i RJL.

Övrigt

- Vilket PSA ska användas i OPT IT-system = styra nästa utskick? /ASM + ACC
- Finasterid, hur hantera? /Per Birkerud

TACK!

RAG OPT

www.sydostrasjukvardsregionen.se